

Силабус курсу
Лінгвістика тексту

Освітній ступінь – бакалавр
Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність: 014 Середня освіта
Освітньо-професійна програма «Українська мова і література»
Кількість кредитів – 2
Рік підготовки, семестр – 4 рік, I семестр
Компонент освітньої програми: вибіркова
Дні занять:
Консультації: четвер, 14.30, ауд. 55
Мова викладання: українська

Керівник курсу

доктор філологічних наук, професор Вільчинська Тетяна Пилипівна

Контактна інформація: tetyana_v@ukr.net

Опис дисципліни

У сучасній дослідницькій парадигмі гуманітарної сфери знань *текст* належить до ключових понять ХХ – початку ХХІ ст., найважливіших засобів утілення та закріплення здобутків людського духу, а курс «Лінгвістика тексту» стає важливою навчальною дисципліною фахового циклу. Метою і завданнями курсу «Лінгвістика тексту» є ознайомлення з новими теоретичними досягненнями у відповідній галузі, а саме зі статусом тексту в парадигмі сучасного лінгвістичного знання, критеріями його виділення, ознаками і структурою, функціями, типологією текстів, особливостями художнього тексту.

Зміст дисципліни «Лінгвістика тексту» розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців у сфері лінгвістики, норм та традицій вищої університетської освіти, а також профілю освітньо-професійної програми.

Навчальний контент

	Теми	Результати навчання
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕКСТУ В ПАРАДИГМІ СУЧАСНОГО ЛІНГВІСТИЧНОГО ЗНАННЯ. ОСНОВНІ ОЗНАКИ ТЕКСТУ ТА ТЕКСТОВІ КАТЕГОРІЇ. ФУНКЦІЇ ТЕКСТІВ.	
1.	Тема 1. Основні проблеми, напрями і тенденції сучасної лінгвістики тексту та її зв'язки з іншими науковими напрямками.	Знати основні філологічні концепції, фундаментальні праці з лінгвістики тексту, глибоко розуміти теоретичні й практичні проблеми у вказаній галузі дослідження. Орієнтуватися в питаннях щодо об'єкта і предмета лінгвістики тексту, методологічних принципів і методів аналізу тексту. Оволодіти теоретичними засадами семасіологічного, ономасіологічного,

		комунікативно-інтенційного підходів. Усвідомити поняття інтенційності художнього тексту і його лінгвістичного коментування.
2.	Тема 2. Критерії визначення тексту, його ознаки. Текст і «нетекст». Текст і дискурс. Текст і контекст. Текст і твір.	Уміти розрізняти текст і «нетекст». Розмежовувати критерії (матеріальне втілення, інтенційність, інформативність, комунікативність) й ознаки тексту (цілісність, зв'язність, упорядкованість, членованість, автономність, завершеність, прийнятність, інтертекстуальність). Розуміти співвідношення понять текст і дискурс, текст і твір, текст і контекст. Орієнтуватися в різних типологіях контекстів.
3.	Тема 3. Основні текстові категорії. Функції тексту.	Інтерпретувати текстові категорії події, часу, простору, оцінки, за А. Загнітком, та формально-структурні, семантичні і змістовно-семантичні, прагматичні, за Ф. Бацевичем та І. Кочан. Аналізувати особливості їхньої репрезентації в тексті. Знати функції текстів (у суспільстві загалом, у міжособистісних зв'язках людей, у внутрішньому світі конкретної особистості та в межах глобальної текстової комунікації).
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 СТРУКТУРА І ТИПОЛОГІЯ ТЕКСТУ. ОСОБЛИВОСТІ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ.	
4.	Тема 4. Основні одиниці і структурно-прагматичні частини тексту.	Розрізняти такі основні одиниці тексту, як висловлення, складне синтаксичне ціле, або надфразова єдність, власне текст, а також період, абзац, факультативні одиниці. Уміти визначати його структурно-прагматичні компоненти, насамперед зачин, розгортання, кінцівку та ін.
5.	Тема 5. Типологія текстів як лінгвістична проблема.	Знати підходи до класифікації текстів, розрізняти критерії таких класифікацій. Оцінювати традиційні (за формами втілення, функціонально-жанровими ознаками, характером представлення дійсності та функціонально-змістовими особливостями) і нетрадиційні типології текстів (передусім поняття прецедентного і патогенного тексту).
6.	Тема 6. Проблеми цілісного вивчення художнього тексту.	Вміти аналізувати художній текст (прозовий і віршований): визначати його ознаки, усвідомлювати роль автора, розуміти специфіку номінації (прямої і метафоричної), знаходити засоби актуалізації змісту тощо.

Формування програмних компетентностей і результатів навчання

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 3	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність до ефективного комунікування, готовність до співпраці з колегами, вміння працювати в колективі; навички публічного мовлення, здатність ясно та виразно висловлюватися в процесі комунікації; здатність аналізувати зміст думки та її структуру в процесі спілкування та адекватно на неї реагувати; здатність спілкуватися іноземною мовою.
ЗК 5	Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 6	Здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел.
ЗК 8	Здатність виконувати навчально-дослідні завдання; володіння науково-дослідними методами відповідного фахового спрямування. Критична обізнаність та інтелектуальна чесність.
ФК 1	Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ; володіння ключовими поняттями мовознавства та літературознавства, теоріями і методами філологічного аналізу, особливостями розвитку філологічної думки у певну історичну епоху та у сучасному контексті розвитку гуманітаристики. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів.
ФК 2	Здатність аналізувати лінгвістичні явища з погляду фундаментальних філологічних принципів і знань, а також на основі відповідних загальнонаукових методів. Знання природи і сутності мови, походження і закономірностей розвитку мов, особливостей структури мови, класифікації мов світу, шляхів і методів вивчення мовного матеріалу. Знання системи сучасної української літературної мови, еволюції її граматичної будови.
ФК 4	Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію. Досконале володіння українською мовою в її літературній формі, розуміння діалектного різноманіття української національної мови, вміння використовувати засоби мови відповідно до специфіки комунікативної ситуації та контексту. Здатність аналізувати просторові та соціальні різновиди мови,

	засади мовної політики.
ФК 5	Здатність застосовувати в професійній діяльності нормативні засоби мови в усному та писемному мовленні з урахуванням змістового наповнення, соціально-демографічних особливостей співрозмовника, специфіки ситуації спілкування та контексту.
Індекс в матриці ОП	Програмні результати навчання
ПНР1	Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних інноваційних методів. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мов і літератур, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють. Інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів. Знання основних бібліографічних показників і пошукових систем, володіння прийомами бібліографічного опису різних джерел; сучасними методами і прийомами обробки інформації в галузі професійної діяльності. Мати навички участі в наукових та / або прикладних дослідженнях у галузі філології.
ПНР 2	Застосовувати в професійній діяльності нормативні засоби мови в усному та писемному мовленні з урахуванням змістового наповнення.
ПНР 6	Здатність здійснювати вибір методів, форм і засобів навчання, спрямованих на розвиток здібностей учнів. Діагностувати, прогнозувати, забезпечувати ефективність та корегування освітнього процесу для досягнення програмних результатів навчання і допомоги здобувачам освіти в реалізації

	індивідуальних освітніх траєкторій.
ПНР 10	Здатність підбирати систему завдань для контролю і корекції знань учнів. Організовувати процес свого навчання і самоосвіти.

Літературні джерела

1. Барт Р. Текстовый анализ. Избранные работы. Москва : Прогресс, 1989 . 409 с.
2. Бацевич Ф., Кочан І. Лінгвістика тексту : підручник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2016. 316 с.
3. Гальперин И. Р. Текст как объект лингвистического исследования. Москва : Гнозис, 2005. 140 с.
4. Гуйванюк Н. В. та ін. Семантична структура тексту. Чернівці : Рута, 2000. 132 с.
5. Загнітко А. Лінгвістика тексту. Теорія і практикум : науково-навчальний посібник. Донецьк : ДонНУ, 2006. 289 с.
6. Колегаева И. Текст как единица научной и художественной коммуникации. Одесса, 1991.
7. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту : навчальний посібник. Київ : Знання, 2008. 423 с.
8. Кочерган М. П. Слово і контекст. Львів : Вища школа, 1980. 188 с.
9. Кухаренко В. А. Інтерпретація тексту : навчальний посібник. Вінниця : Нова книга, 2004. 272 с.
10. Лазебник Ю. Поет у мові та мова в поеті. *Мовознавство*. 1992. № 1. С. 63–69.
11. Лосева Л. М. Как строится текст. Москва : Высшая школа, 1980. 94 с.
12. Лотман Ю. М. Структура художественного текста. Москва : Искусство, 1970. 345 с.
13. Мельничайко В. Лінгвістика тексту в шкільному курсі української мови. Київ : Рад. школа, 1986. 168 с.
14. Мойсієнко А. К. Мова як світ світів. Поетика текстових структур. Умань : Софія, 2008. 280 с.
15. Москальская О. И. Грамматика текста. Москва : Высшая школа, 1981. 187 с.
16. Науменко А. М. Філологічний аналіз тексту. Вінниця, 2005. 416 с.
17. Одинцов В. В. Стилистика текста. Москва : Высшая школа, 1980. 301 с.
18. Різун В. В. та ін. Нариси про текст. Теоретичні питання комунікації. Київ : Київ. ун-т, 1998. 336 с.
19. Селиванова Е. А. Основы лингвистической теории текста и коммуникации. Киев : Фитосоциоцентр, 2002. 326 с.
20. Семенець О. О. Синергетика поетичного слова. Кіровоград : Імекс ЛТД, 2004. 338 с.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (у тому числі з використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватися в он-лайн формі за

погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується так:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Змістовий модуль 1 (теми 1-3) усне опитування, завдання	30
Змістовий модуль 2 (теми 4-6) усне опитування, тести	30
Виконання індивідуального науково-дослідного завдання (лінгвістичне есе)	15
Підсумковий модульний контроль – творче завдання (реферат)	25

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) навчально-методичний комплекс (лекційний матеріал, завдання для практичних занять, тести, тематика ІНДЗ, завдання для модульного контролю);
- 2) електронний навчально-методичний комплекс у системі MOODLE.